

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

FOREIGN EXPERIENCE IN ORGANIZING THE ACTIVITIES OF CENTRAL AND LOCAL PUBLIC ADMINISTRATION BODIES

Пешій О.В., аспірант

Науково-дослідний інститут публічного права

У науковій публікації досліджується зарубіжний досвід організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації з метою виокремлення відповідного позитивного досвіду та визначення можливості та доцільності його впровадження в національне законодавство та юридичну практику.

Методологія даного дослідження ґрунтується на органічному поєднанні філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження. Враховуючи специфіку тематики публікації більшою мірою використовуються методи порівняльного правознавства, а також метод юридичного моделювання.

Зазначається, що зарубіжний досвід організації та діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації свідчить про тенденцію децентралізації публічного управління, коли органи місцевого самоврядування отримують максимальну автономію та широкі повноваження, завдяки чому забезпечується їх самодостатній в організаційному та фінансовому плані. Проте, у більшості цивілізованих держав децентралізація супроводжується посиленням контролю центральних органів виконавчої влади за діяльністю органів місцевого самоврядування, причому більшість спорів вирішується в судовому порядку. Відзначається, що такий досвід є важливим для України, адже національна адміністративно-правова реформа у формі децентралізації не повинна призвести до анархії та свавілля на місцях у сфері розпорядження бюджетними коштами та матеріально-технічними ресурсами, землею тощо. Центральні органи публічної адміністрації повинні мати дієві інструменти впливу та контролю діяльності органів місцевого самоврядування, включаючи заходи як адміністративного характеру (право зупиняти дію актів органів місцевого самоврядування та скасовувати явно незаконні рішення в судовому порядку), так і ефективні заходи юридичної відповідальності суб'єктів владних повноважень.

Підкреслюється ключова роль принципу належного урядування в організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації в зарубіжних країнах, що передбачає високу якість надання адміністративних послуг, відкритість органів публічної адміністрації для здійснення громадського контролю, а також високий рівень легітимності як самих органів влади, так і прийнятих ними рішень.

Формулюється висновок про те, що національна система публічного управління повинна бути приведена у відповідність до європейських стандартів належного урядування в частині якості надання адміністративних послуг, забезпечення повного переходу на електронний документообіг та організації центральних та місцевих органів виконавчої влади з мінімальним штатом.

Ключові слова: зарубіжний досвід, державне управління, публічна адміністрація, належне урядування, децентралізація, ефективність, адміністративне право, євроінтеграція, інструментарій.

The scientific publication is devoted to the foreign experience of organizing the activities of central and local public administration in order to highlight the relevant positive experience and determine the possibility and feasibility of its implementation in national legislation and legal practice.

The methodology of this study is based on an organic combination of philosophical, general scientific and special legal research methods. Given the specifics of the subject of the publication, the methods of comparative jurisprudence and the method of legal modeling are used to a greater extent.

It is noted that foreign experience in the organization and operation of central and local public administration shows a trend of decentralization of public administration, when local governments receive maximum autonomy and broad powers, thus ensuring their self-sufficiency in organizational and financial terms. However, in most civilized countries, decentralization is accompanied by increased control of central executive bodies over the activities of local governments, and most disputes are resolved in court. It is noted that such experience is important for Ukraine, because the national administrative and legal reform in the form of decentralization should not lead to anarchy and arbitrariness on the ground in the management of budget funds and material and technical resources, land and more. Central public administration bodies should have effective tools to influence and control the activities of local governments, including measures of an administrative nature (the right to suspend acts of local governments and revoke clearly illegal decisions in court) and effective measures of legal liability of authorities.

The key role of the principle of good governance in the organization of central and local public administration bodies in foreign countries is emphasized, which provides for high quality of administrative services, openness of public administration bodies for public control, as well as a high level of legitimacy. solutions.

It is concluded that the national system of public administration should be brought in line with European standards of good governance in terms of quality of administrative services, ensuring a full transition to electronic document management and the organization of central and local executive bodies with a minimum staff.

Key words: foreign experience, public administration, public administration, good governance, decentralization, efficiency, administrative law, European integration, tools.

Вступ. Сучасний стан організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації в Україні потребує суттєвого удосконалення, адже існуюча бюрократизована система публічного управління не витримує жодної критики: роздуть штати державних службовців, вкрай низький рівень поваги громадян до державних інституцій, величезний обсяг паперового документообігу, високий рівень корупції та загальна низька ефективність функціонування державного апарату. Вищезазначеним обґрунтовується актуальність окремого дослідження напрямів та способів удосконалення організації діяльності центральних та регіональних органів публічної адміністрації в Україні. Важливим напрямом наукової

роботи є дослідження відповідного зарубіжного досвіду організації публічного управління, адже західні цивілізовані держави пройшли тривалий шлях формування системи органів публічної адміністрації та напрацювали перевірені часом стандарти адміністрування суспільних відносин, принципи належного урядування та ефективні правові інструменти досягнення оптимальних результатів управлінської діяльності.

Організація діяльності органів публічної адміністрації досліджується в роботах фахівців у сфері державного управління та адміністративного права, серед яких роботи О. Бандурки, В. Бевзенка, Н. Губерської, С. Гусарова, Р. Калюжного, Т. Коломоєць, В. Колпакова, А. Ком-

зюка, О. Кузьменко, В. Курила, Д. Лук'янця, Д. Лученка, Р. Мельника, О. Миколенка, Н. Нижник, Д. Приймаченка, С. Стеценко, М. Тищенко, А. Школика та інших вчених-адміністративістів. Проте, питанням зарубіжного досвіду організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації приділена недостатня увага, що актуалізує проведення даного дослідження.

Методологія даного дослідження ґрунтується на комплексному поєднанні філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, принципів об'єктивності та історизму. Зокрема, використані закони діалектики: єдності та боротьби протилежностей, переходу кількісних змін у якісні, а також прийом «заперечення заперечення». Серед загальнонаукових методів дослідження використані системний та структурно-функціональні методи, прийоми логічного методу: аналіз, синтез, дедукція та індукція. Крім того, в роботі використані спеціально-юридичні методи дослідження: метод юридичної догматики як різновид аксіоматичного методу, методи юридичної статистики та юридичного моделювання. Враховуючи специфіку тематики публікації більшою мірою використовуються методи порівняльного правознавства, а також метод юридичного моделювання.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є дослідження зарубіжного досвіду організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації з метою виокремлення відповідного позитивного досвіду та визначення можливості та доцільності його впровадження в національне законодавство, що має практичне значення для формування оновленої концепції публічного адміністрування та завершення адміністративно-територіальної реформи в Україні.

Результати дослідження. Україна закріпила євроінтеграційний курс на рівні Конституції України, тому приведення національної системи організації діяльності органів публічної адміністрації у відповідність до європейських стандартів є основним завданням як політичної влади, так і громадянського суспільства.

Як справедливо зазначають дослідники зарубіжного досвіду публічного адміністрування, сучасні процеси демократизації українського суспільства та реформування системи державного управління України включають не лише застосування нових управлінських технологій, але й впровадження інноваційних та ефективних моделей управління. Такі моделі публічного управління, як «new public management», «governance» і «good governance» успішно апробовані багатьма розвиненими країнами світу, сутність цих моделей управління полягає в поступовому переході від виконавчо-розпорядчих форм управління до врядування, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів клієнтів (споживачів послуг) [1, с. 16].

Серед напрямків публічного адміністрування останніх років науковці виділяють концепцію ефективного управління (Good Governance), яка враховує суспільний контекст у реформуванні публічної адміністрації, а саме у сфері доведення до універсальних стандартів, таких як професіоналізм, політична нейтральність, порядність, уникання конфліктів інтересів тощо. Відправною точкою у цьому випадку є думка, що сфери публічної адміністрації і бізнесу принципово між собою відрізняються, тому цей спосіб їх організації і функціонування повинен бути іншим. Саме поняття «добре управління» охоплює демократичну і ефективну систему управління, успішно діючі правові інституції, відповідну якість адміністративних послуг та вміння пристосуватися до нових суспільних потреб. «Добре управління» вимагає довіри суспільства до уряду, передбачаючи принципи прозорості, особистої порядності, високих етичних стандартів, дотримання закону, відповідальності, доступу і солідарності з громадянами (відчуття єдності). Головними принципами публічного адміністрування виступають: максимальна

наближеність до потреб клієнта (громадянина); направленість дій управлінців на забезпечення належного сервісу; гнучкість та здатність до новаторських рішень у забезпеченні сервісних послуг. Відтак, завдання адміністрації полягає у створенні прозорості та доступності послуг, забезпеченні належного рівня підготовки персоналу для обслуговування клієнтів та запровадженні ринкових умов, орієнтованих на сервіс [1, с. 16].

В Конституції України зазначено, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Враховуючи вищевикладене, принцип належного урядування «good governance» є похідним принципу верховенства права, який, в свою чергу, включає в себе три принципи: принцип верховенства Конституції, принцип верховенства ратифікованих норм міжнародного права над нормами національного права, а також принцип верховенства прав і свобод людини.

Ключовою проблемою розвитку публічного адміністрування в Україні, на думку дослідників, є забезпечення якості послуг, що надаються громадянам органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. При цьому однією з головних законодавчих прогалин у вирішенні даної проблеми, на думку багатьох науковців та практиків управління, є відсутність у чинній Конституції України визначення термінів «адміністративна послуга» та «публічна послуга», що спонукає тлумачити ці поняття в контексті ідеології державного управління як системи, спрямованої на надання послуг населенню. У розвинених демократичних країнах таку ідеологію викладено у спеціальних актах, таких як: «Хартія громадян» (Великобританія, Індія), «Хартія державних службовців» (Італія) або «Хартія клієнтів» (Бельгія) тощо. Запровадження стандартів публічних послуг разом із системою показників та інструментарієм вимірювання ступеня реалізації встановленого стандарту в Європі вважають практичним виконанням конституційного права громадян на отримання загальнодоступних публічних послуг однакового рівня та якості [1, с. 18].

Позитивним є досвід децентралізації публічного управління у країнах ЄС, де органам місцевого самоврядування надається все більше дискреційних повноважень. Так, Франція почала свої реформи децентралізації, юридично будучи вкрай унітарною державою з сильною бюрократією. Сьогодні і система державної влади, і система державного управління, і весь державний механізм ґрунтуються на засадах і принципах децентралізації. Такий підхід до проблеми децентралізації публічного управління у Франції, на думку У. Ватаманюк-Зелінської та М. Фіковської, є реальним способом забезпечення реалізації конституційного принципу, проголошеного у статті 2 Конституції Французької Республіки – «правління народу по волі народу і для народу». Французькі реформи є свідченням впровадження європейського принципу субсидіарності, відповідно до якого «центральна адміністрація залишає за собою тільки ті функції, що мають загальнонаціональний характер, або ті, що згідно з законодавством не можуть бути делеговані на місця». Про успіх реформи свідчить той факт, що приклад децентралізації, поданий Францією, виявився затребуваним у багатьох країнах Європи, таких як Польща, Португалія, Греція та ін. Деякі країни наділили місцеві органи влади ще більшими, ніж французи, повноваженнями. Децентралізоване управління, якщо тільки для цього забезпечені необхідні засоби й умови, показало себе набагато практичнішим, ніж централізоване. Вагому роль у цьому відіграла фінансова самостійність місцевих громад, коли місцеві податки практично повністю акумулюються в регіональних бюджетах, а державний бюджет лише в деяких випадках, головним чином для реалізації широко-

масштабних програм, надає регіонам підтримку. Ідеї фіскальної автономії щодо формування регіональних бюджетів з податків, що збираються на місцях і залишаються в місцевому бюджеті, а не за рахунок вливань з центру, міцно прижилися на Європейському континенті [2, с. 88].

В Україні в рамках адміністративно-правової реформи децентралізації органам місцевого самоврядування надана максимальна фінансова автономія фактично за французьким зразком, проте проблемним залишається питання здійснення ефективного контролю цільового використання бюджетних коштів на місцевому рівні.

Отже, враховуючи розширення повноважень муніципалітетів, важливим є досвід зарубіжних країн у сфері здійснення контролю центральних органів публічної адміністрації за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Як зазначають П. Любченко та О. Смоляр, у зарубіжних країнах організація контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування обумовлюється багатьма чинниками: форма правління (монархія, республіка), форма державного устрою (унітарна, федерація), форма політичного режиму (ліберальна демократія, соціальна демократія), моделі місцевого самоврядування тощо. У федеративних державах державний контроль у сфері місцевого самоврядування переважно здійснюють органи суб'єктів федерації та їх посадові особи [3, с. 20].

Так, у Німеччині державний нагляд над місцевим самоврядуванням здійснюється міністром внутрішніх справ федеральної землі, а також державними органами правового та спеціального контролю. У деяких федеративних державах адміністративний нагляд у сфері місцевого самоврядування здійснює і центральний уряд і органи суб'єктів федерації. Для прикладу, в Австрії право здійснювати нагляд і його законодавче регулювання відносно повноважень федеральної виконавчої влади, які входять у сферу власної компетенції громади, належить Федерації, а в інших випадках – землям; нагляд повинні здійснювати органи загального державного управління (ч. 3 ст. 119 а Конституції). У зв'язку з порушенням закону бургомістр, члени обштинного правління можуть бути відсторонені від своєї посади губернатором землі (ч. 4 ст. 119). В унітарних державах адміністративний нагляд у сфері місцевого самоврядування, як правило, здійснюють урядові уповноважені. Так, у Литві нагляд за дотриманням органами самоврядування Конституції і законів, за виконанням рішень Уряду здійснюється призначеними Урядом представниками (ст. 123 Конституції). У Польщі органами нагляду за діяльністю одиниць територіального самоврядування є Голова Ради міністрів і воєводи, а в галузі фінансових справ – також регіональні рахункові палати (ч. 2 ст. 171 Конституції) [4, с. 195].

У Болгарії центральні державні органи і їх представники повинні здійснювати контроль за законністю актів органів місцевого самоврядування, тільки якщо це передбачено законом (ст. 144 Конституції). Обласний управитель забезпечує здійснення державної політики, захисту національних інтересів, законності і громадського порядку, здійснення адміністративного контролю. Обласний управитель призначається Радою міністрів (ст. 143 Конституції). В Угорщині правовий нагляд місцевих органів влади здійснюють урядові установи (ч. 3 ст. 32 Конституції). У Румунії уряд призначає по одному префекту в кожен повіт і в Бухарест. Префект є представником уряду на місцевому рівні, керує децентралізованими публічними службами міністерств та інших центральних органів в адміністративно-територіальних одиницях. У Чехії державні адміністрації і місцеві органи центральних органів виконавчої влади безпосередньо й опосередковано підпорядковані уряду, який призначає і звільняє їх керівників. В Ізраїлі контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування здійснюється окружними адміністраторами, які призначаються міністром внутрішніх справ [3, с. 21-22; 5, с. 160].

Таким чином, зарубіжний досвід у сфері здійснення контролю центральних органів публічної адміністрації за діяльністю органів місцевого самоврядування підкреслює важливість його належної організації в національній системі публічного управління. У зв'язку з цим, доцільним вбачається запозичення позитивного ізраїльського досвіду призначення контролюючих суб'єктів (окружних адміністраторів) міністром внутрішніх справ, чим буде підкреслюватись їх авторитетність та значимість.

П. Любченко та О. Смоляр зазначають, що на сучасному етапі у зарубіжних країнах законодавство, як правило, встановлює такі форми контролю за діяльністю місцевих представницьких органів управління: по-перше, це державне регулювання статусу місцевих представницьких органів, по-друге, саме контрольні заходи щодо дій місцевих представницьких органів, по-третє, утворення фінансової залежності місцевих представницьких органів від центральної влади. Найбільш поширеною донедавна була адміністративна опіка. Згідно з такою системою рішення органів місцевого самоврядування не можуть набирати чинності, поки не одержать схвалення місцевого адміністратора, призначеного або уповноваженого зверху (префекта, губернатора та ін.). Підставою для відмови у схваленні може бути як незаконність, так і недоцільність рішення. За такої системи контролю акт органу місцевого самоврядування не набирає чинності без візи уповноваженого контролера. На сучасному етапі все більш поширеним стає адміністративний нагляд, що обмежується перевіркою тільки законності рішення органів місцевого самоврядування. За такого підходу уповноважений суб'єкт не може самостійно скасовувати рішення рад, а може лише ініціювати визнання їх незаконними в судовому порядку [3, с. 23].

Підпорядкування муніципальних органів органам державної влади забезпечується погрозою застосування проти муніципальних рад, їхніх членів і службовців адміністративних санкцій. Такими санкціями є розпуск муніципалітетів, примусова відставка муніципальних рад, передача тих або інших повноважень муніципалітету урядовим агентам, відсторонення мерів і муніципальних службовців від посади, накладення на них різних стягнень, скасування актів муніципальних органів. Так, можливість розпуску муніципальних рад передбачена в законодавстві Франції, Італії, Японії. У Великій Британії і Японії центральний уряд, а в США уряди штатів можуть вилучати з відання муніципалітетів і доручати своїм чиновникам керівництво справами місцевого самоврядування, з якими муніципалітет, на думку вищестоящої влади, не справляється [3, с. 25].

Для України, враховуючи національний досвід організації публічного управління, більш доцільним є функціонування моделі адміністративного нагляду, що обмежується перевіркою законності рішень органів місцевого самоврядування, коли уповноважений суб'єкт не може самостійно скасовувати рішення рад, проте має право ініціювати визнання їх незаконними в судовому порядку.

В контексті євроінтеграційних процесів з метою удосконалення організації національної системи органів публічної адміністрації на регіональному рівні необхідно враховувати ст. ст. 446-448 Глави 27 «Транскордонне та регіональне співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, згідно із якими «Сторони сприяють взаєморозумінню та відсторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з особливим наголосом на розвитку відсталіх територій та на територіальному співробітництву, при цьому створюючи канали зв'язку та активізуючи обмін інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади,

соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства. Сторони підтримують та посилюють залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва та відповідних управлінських структур з метою посилення співробітництва шляхом створення сприятливої законодавчої бази, підтримки та нарощування потенціалу розвитку, а також забезпечення зміцнення транскордонних та регіональних економічних зв'язків та ділового партнерства. Сторони зміцнюють та заохочують розвиток таких складових транскордонного та регіонального співробітництва, як, *inter alia*, транспорт, енергетика, комунікаційні мережі, культура, освіта, туризм, охорона здоров'я та інших сфер, охоплених цією Угодою, які містять елементи транскордонного та регіонального співробітництва» [6].

Дотримання зазначених умов Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є гарантією подальшого наближення організації діяльності національних органів публічної адміністрації до стандартів ЄС, що в свою чергу наближує Україну до основної мети – набуття повноправного членства в ЄС. Ключову роль в цьому процесі відіграє Міністерство розвитку громад та територій України, яке має в своєму розпорядженні повний інструментарій методів державного управління для покращення регіональної інфраструктури, підвищення рівня життя населення до європейського рівня, що по суті є основною метою євроінтеграційних процесів.

Важливим є запозичення європейського досвіду мінімізації штату державних службовців та допоміжного персоналу органів публічної адміністрації, а також повний перехід на електронний документообіг у відповідності до світових та європейської моделі електронного урядування.

Яскравим прикладом успішного формування електронного уряду є США. Б. Дзюндзюк, досліджуючи зарубіжний досвід взаємодії органів влади з громадянами в інформаційному суспільстві зазначає, що аналіз сукупності законодавчих та інших нормативних актів, що регламентують питання побудови електронного уряду, показує, що розвиток поняття електронного уряду в державних органах США є безперервним і цей процес тісно пов'язаний із такими факторами, як розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій, розширення їх використання в органах державної влади, а також вдосконалення теорії публічного управління. Можна констатувати безсумнівні успіхи США в області побудови електронного уряду: реформована політика і структура публічного управління інформаційними потоками, зокрема: завдання створення електронного уряду стало національним та одним із пріоритетних; владні повноваження з проведення політики створення електронного уряду були максимально сконцентровані як на федеральному рівні, так і на рівні державних установ; була створена система персональної відповідальності за інформатизацію державних органів; політика і практика створення електронного уряду були уніфіковані й стали прозорими і підзвітними. Також успішно практикується діяльність із оприлюднення офіційної статистичної інформації. Тим самим реалізуються права громадян на свободу інформації [8, с. 189-190].

В Україні також активно реалізується Концепція розвитку електронного урядування, в якій зокрема зазначено, що електронне урядування – це форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян. З огляду на міжнародний досвід розвитку електронного урядування є одним з основних факторів забезпечення успішності реформування та підвищення конкурентоспроможності країни. Реформа будь-якої галузі в сучасних умовах спрямована на широке викорис-

тання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності. Адже саме інструменти е-урядування здатні забезпечити значне покращення якості обслуговування фізичних і юридичних осіб та підвищення відкритості, прозорості та ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Крім того, запровадження електронного урядування є базовою передумовою для розбудови в Україні ефективних цифрової економіки і цифрового ринку та його подальшої інтеграції до єдиного цифрового ринку ЄС (EU Digital Single Market Strategy) [9].

Проте, на теперішній час поряд із електронним урядуванням в національних органах публічної адміністрації існує величезний паперовий документообіг, в якому фактично дублюються всі електронні документи. Таким чином, сама ідея електронного урядування нівелюється, тому важливим завданням публічної адміністрації в Україні є повний перехід на електронний документообіг, коли паперові носії інформації будуть виготовлятися лише для певних категорій громадян, які з економічних причин чи релігійних переконань не мають доступу до інтернет-ресурсів.

Слід також погодитися із висновком А. Пухтецької про те, що вітчизняною наукою адміністративного права та правотворчою і правозастосовною практикою органів виконавчої влади і місцевого самоврядування в Україні до цього часу належним чином не імплементовані європейські принципи адміністративного права, запровадження яких має сприяти підвищенню стабільності їх діяльності. Проведення адміністративної реформи в Україні має базуватися на основних принципах та стандартах провідних демократичних країн Європи [7, с. 12].

Враховуючи вищевикладене, принцип належного урядування необхідно закріпити на рівні Конституції України з повним розкриттям його змісту та формулюванням вимог до суб'єктів владних повноважень, які впливають з названого принципу.

Висновки. Дослідження зарубіжного досвіду організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації дозволило сформулювати висновок про те, що національна система публічного управління повинна бути приведена у відповідність до європейських стандартів належного урядування в частині якості надання адміністративних послуг, забезпечення повного переходу на електронний документообіг та організації центральних та місцевих органів виконавчої влади з мінімальним штатом.

Зарубіжний досвід організації та діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації свідчить про тенденцію децентралізації публічного управління, коли органи місцевого самоврядування отримують максимальну автономію та широкі повноваження, завдяки чому забезпечується їх самодостатній в організаційному та фінансовому плані. Проте, у більшості цивілізованих держав децентралізація супроводжується посиленням контролю центральних органів виконавчої влади за діяльністю органів місцевого самоврядування, причому більшість спорів вирішується в судовому порядку.

Ключову роль в організації діяльності органів публічної адміністрації в зарубіжних країнах відіграє дотримання принципу належного урядування, який є похідним від принципу верховенства права та передбачає високу якість надання адміністративних послуг громадянам, відкритість та прозорість діяльності суб'єктів владних повноважень, а також високий рівень легітимності їх рішень.

Перспективність подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю наукового обґрунтування системи адміністративно-правових засобів удосконалення основних форм діяльності органів публічної адміністрації з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду, а також розробки інноваційних методів діяльності органів публічної адміністрації у відповідності до європейських традицій та стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зарубіжний досвід публічного адміністрування: метод. рек. / авт. кол.: Н.М. Мельтюхова, В.В. Корженко, Ю.В. Дідок та ін.; за заг. ред. Н.М. Мельтюхової. К.: НАДУ, 2010. 28 с.
2. Ватаманюк-Зелінська У.З., Фіковська М.Ю. Європейський досвід реформ місцевого самоврядування. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 85-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_3_13
3. Любченко П.М., Смоляр О.А. Зарубіжний досвід організації контролю у сфері місцевого самоврядування. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 29. С. 18-31.
4. Конституції зарубіжних країн: навч. посіб. / автор-упорядник: В.О. Серьогін, Ю.М. Коломієць, О.В. Марцеляк та інші; за заг. ред. В.О. Серьогіна. Х.: Вид-во «ФІНН», 2009. С. 173-205.
5. Ворона П.В. Механізм та особливості державного контролю місцевої влади Ізраїлю на прикладі муніципалітетів. *Публічне управління: теорія та практика*. 2010. № 2. С. 159-165.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Угоду ратифіковано із заявою Законом України № 1678-VII від 16.09.2014 р.). Дата оновлення: 30.11.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
7. Пухтецька А.А. Європейські принципи адміністративного права та їх запровадження в законодавстві України: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К., 2009. 20 с.
8. Дзюндзюк Б. Зарубіжний досвід взаємодії органів влади з громадянами в інформаційному суспільстві. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 3 (48). Ч.1. С. 185-192.
9. Про схвалення концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/250287124>.